

Jesper Tang Nielsens tale ved indsættelsen i Immanuelskirken

Taler

Jesper Tang Nielsen
Præst for Københavns
valgmenighed

Dato

23. august 2020

Sted

Immanuelskirken,
Frederiksberg

Hvis man er mand og bevæger sig i gaderne bag Hovedbanen, kan man opleve at blive kontaktet af kvinder, der falbyder sig. Ofte er kvinden af afrikansk oprindelse. Hendes henvendelse er ikke nogen rar oplevelse. Man konfronteres med en virkelighed, som man helst ville være foruden. Selvfølgelig ved man, at den eksisterer, men man vil helst ikke forholde sig til den. Man slår blikket ned og sætter farten op for hurtigt at lægge det bag sig. Snart er hun væk, og man kan komme tilbage til sine egne tanker. Lykkeligt fri for at skulle forholde sig til hendes del af virkeligheden.

Den nuværende præst Sigrid La Cour Sonne har i sit speciale ved Københavns Universitet imidlertid beskæftiget sig med disse kvinder. Det viser sig, at mange afrikanske kvinder kommer fra en kristen provins i Nigeria. De er her for at tjene penge til børn og familie hjemme i Nigeria. Deres drøm er at få varig opholdstilladelse i Danmark eller et andet vestligt land og få ansættelse i et serviceerhverv, fx som rengøringshjælp eller hjemmeplejer. De ser de danske myndigheder, som vil sende dem hjem på hjemsendelsesprogrammer, som fjenden. Danske hjælpeorganisationer forsøger at forhindre dem i at nå deres drøm. De ønsker ikke at vende tilbage, for de har netop forladt en tilværelse, som de fandt udsigtsløs. De havde ingen mulighed i Nigeria for at sikre deres børn en fremtid. Det bedste, de kunne gøre for dem, var at forlade dem hos bedsteforældre og rejse til Europa for at tjene penge. At blive sendt hjem vil være at svigte forpligtelsen over for familien.

Det tænker man næppe på, når man antastes på gaden. Selv når man kender kvindernes baggrund, gør det ikke oplevelsen mindre behagelig. For det er hele den virkelighed, som hun repræsenterer, som man ikke ønsker at forholde sig til. Det samme kan man sige om hjemsendelsesprogrammerne, som tilsyneladende

primært har til formål at fjerne kvinderne fra vores virkelighed.

Antikken var på ingen måde bedre på dette område. Også dengang var kvinder, der solgte sig selv, på bunden af samfundet. De var æresløse, mente man. For det antikke samfund var bygget op om et ret fastlagt system om ære og skam. Samfundet var hierarkisk ordnet og jo højere ens placering var, jo mere ære havde man. Men æren bestod i lige så høj grad i at handle og blive behandlet i overensstemmelse med ens rang. Det var ærefuldt for en slave at være underdanig for sin herre; men det var et ærestab for en fri mand at lade sig underkue af slaven. Kort sagt var ens identitet afhængig af de andres opfattelse af en. Hvis man kun blev mødt af vanære og ydmygelser, så var man æresløs. Aristoteles siger, at man søger ære for at kunne tro, at man er god. Selv om Aristoteles netop derfor mener, at der er et højere mål for vores handlinger end ære, nemlig lykke, er hans formulering et præcist udtryk for ærens logik. Det er i relationerne, at identiteten og selvforståelsen opstår.

I fortællingen fra Lukasevangeliet er der en æresløs kvinde. Hun lever i synd, står der i oversættelsen. Hun er synder, hedder det i grundteksten. Der er næppe nogen tvivl om, at hun skal forstås som en, der sælger sin krop til mænd. Hun er helt defineret ved sine handlinger. I det hele taget er hun fremstillet som kropslig og fysisk. Hendes identitet er bestemt af hendes krop, som hun sælger; og hendes handlinger over for Jesus er ligeledes fysiske, hun kysser og græder, salver og tørrer.

På den måde fremstiller Lukas' fortælling et klassisk antikt kønsbillede. På den ene side har vi mændene, der er engageret i intellektuelle spørgsmål. Mænd stod nemlig i antikken og langt op i historien for det fornuftige og rationelle. Ånden, sagde man i antikken. Kvinder, derimod, var kroppen. De stod for begær og lidenskab. Følelser og lyster. Kødet var stedet for den slags ifølge den antikke tankegang. Det var altså lang tid før, nogen drømte om, at man skulle være et helt menneske. Hoved og krop. Have en sund kropsforståelse og realisere sine egne lyster. Tværtimod var der i antikken tale om et rangforhold. Det kødelige skulle tøjles, så man kunne realisere ånden. Kvinder kunne det i antikkens tænkning naturligvis ikke. De hørte til det kødelige. Kun mænd havde ånd nok til at styre sig og ikke lade sig overmande af følelser. De var åndelige, fri af kødet. Og selvfølgelig var det åndelige ærefuldt, mens det kødelige var skamfuldt.

Det er klart, at farisæeren Simon finder kvindens optræden upassende. Han har

inviteret Jesus til middagsselskab. De ligger til bords som til et symposium, kun mænd selvfølgelig. Nu afbryder hun det maskuline middagsselskab med følelser og krop, hvor der skulle være fornuft og ånd. Jesus burde se, som alle læsere af teksten kan se, at hun optræder grænseoverskridende og upassende. Det er æresløst. Hun kaster skam over både sig selv og de andre. Ja, hun skulle skamme sig, mener Simon, dvs. ikke tro, at hun er andet, end hun er i hans øjne: en skamfuld synderinde. Nu optræder hun, som om hun var en helt anden. Det er skamfuldt.

Men Simon skal lære af hende. Jesus tager ham i skole. Først fortæller han en lignelse. Den er til at forstå. To mænd bliver eftergivet deres gæld. Hvem vil elske udlåneren mest? Den, der har fået den største gæld eftergivet, svarer Simon rigtigt. Det anvender Jesus nu på kvinden, som han omtaler for at belære Simon. Jesus fortolker hendes handlinger helt anderledes end Simon. Hun har ikke optrådt upassende og grænseoverskridende. Det er ikke hende, der har brudt konventionerne og opført sig skamfuldt. Tværtimod. Simon har optrådt skamfuldt. Han har nemlig opført sig som Jesu overlegne. Han har ikke optrådt, som man bør over for en fin gæst. Han har ikke givet Jesus den ære, som han har krav på. Der var hverken kys, salve eller fodvask. Kvinden, derimod, tog imod Jesus som sin herre. Hun viste ham tilbørlig respekt. Og Jesus modtog hendes æresvisning. Dermed er hun indtrådt i en relation til Jesus, der ikke er bestemt af hendes rygte i byen og fortidige identitet. Tværtimod, er det hendes kærlighed, der bestemmer relationen. I den får hun en ny identitet. Hun er ikke synder, for hendes synd er fjernet i relationen til Jesus. Dvs. det, der førhen definerede hendes identitet, har Jesus tilgivet eller mere præcist: forladt, ladet fare, så det ikke bestemmer deres relation. Man kan sige, at han anerkender hende som menneske, ikke som krop eller begær, men alene som menneske. Derfor kan han sende hende hjem i fred. Hendes tro har frelst hende, fordi den har sat hende i en relation, hvor hendes identitet er menneske og ikke synder eller kvinde. Paulus udtrykte det i epistelteksten: ”Der er ingen forskel på jøder og grækere; alle har samme Herre, rig nok for alle, som påkalder ham, for ”enhver, som påkalder Herrens navn, skal frelses””.

Nu er Simon sat på plads. Han har optrådt skamfuldt over for Jesus. Han gav ham ikke behørig respekt, men opførte sig, som om han og Jesus var ærværdige mænd, der kunne være enige om at udstøde skamfulde kvinder. Nu viser det sig, at Jesus netop står i relation til den slags kvinder og i den relation anerkender dem på en måde, som giver dem en ny identitet. I relationen til ham er de

mennesker. Hvad der hidtil har bestemt deres identitet er forladt. Deres synder forlades.

Heraf opstår det spørgsmål, som de øvrige tilstedeværende diskuterer: Hvem er han, som forlader synder? Det spørgsmål slutter evangelieteksten med. Det er et af de spørgsmål, som ikke kan besvares abstrakt. Sandheden er altid konkret, som de franske filosoffer siger. Svaret består i reaktionen, om man modtager den syndsforladelse, Jesus tilbyder. Og derved modtager en ny identitet, der findes i relationen til ham. Fritaget for alt, hvad der definerer identiteten i det hierarkiske ære-/skamsystem. I den relation er mennesker alene defineret som mennesker.

Det giver grundlag for en ny form for fællesskab, hvor hierarkiske skel og sociale markører er forsvundet. Et menneskeligt fællesskab, der ikke kan se bort fra de dele af den menneskelige virkelighed, som vi ikke bryder os om. Ideelt set er dét fællesskab kirken. Reelt ved vi godt, at kirken og de kristne ikke kan leve op til idealerne. Derfor er der altid grund til at forkynde, at kirkens herre netop er den, der forlader synder.

Ære være Faderen og Sønnen og Helligånden, som det var i begyndelsen, således også nu og altid og i al evighed. Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

Relateret

Ingrid Anks tale ved indsættelsen af Jesper Tank Nielsen som valgmenighedspræst 23. august 2020

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-tang-nielsens-tale-ved-indsaettelse-i-immanuelskirken-2020>